

22.04.24 – 6-Б

Історія

вч. Рзаєва Н.О.

Тема: Золотий вік Римської імперії.

Мета: характеризувати процес становлення Римської імперії, проаналізувати діяльність 5 імператорів, розвивати увагу пам'ять, мислення, навички роботи в парах, з історичними та візуальними джерелами, вміння аналізувати та робити висновки, виховувати учнів у дусі патріотизму, національної свідомості та гідності.

Актуалізація опорних знань

Експрес опитування

1. Хто входив до складу Другого тріумвірату?
2. За якого правителя Римська імперія досягла найбільших розмірів?
3. Які риси допомогли Октавіану прийти до влади?
4. Чому Октавіан не став скасовувати республіканський лад?
5. Яке почесне ім'я сенат присвоїв Октавіану?
6. Як називається перший період Римської імперії?
7. Що створив Октавіан для своєї охорони?

Римською імперією правили імператори — спадкоємці Октавіана Августа. В історію вони увійшли як «п'ять добрих імператорів».

Нерва

Траян

Адріан

Антонін
Пій

Марк
Аврелій

Вивчення нового матеріалу

Протягом I—II ст. н. е. Римська імперія переживала добу розквіту та найбільшої могутності. Особливо відзначають період правління «п'яти добрих імператорів» (96-180 рр. н. е.): Нерви, Траяна, Адріана, Антоніна Пія, Марка Аврелія.

Робота з таблицею (запишіть)

Період правління	Імператор	Діяльність, факти з життя
96—98 рр.	<i>Нерва</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Припинення переслідування; ➤ наділення землею найбідніших; ➤ допомога сиротам та дітям жебраків
98—116 рр.	<i>Марк Ульпій Траян</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Поновлено діяльність коміцій; ➤ відновлено відносини між імператором та сенатом; ➤ відновлено мережу шляхів, поживавлено торгівлю; ➤ державне опікування сиротами та дітьми з бідних сімей; ➤ підкорено даків, завойовано Північну Аравію, Вірменію та Дворіччя; ➤ імперія досягла найбільших розмірів
117—138 рр.	<i>Публій Елій Адріан</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Завершено війну з парфянами; ➤ споруджено оборонний «Адріанів вал» у Британії; ➤ створено державну пошту; ➤ підвищено зарплату чиновникам

Період правління	Імператор	Діяльність, факти з життя
138—161 рр.	<i>Антоній Пій</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Сенату повернено право управління італійськими землями; ➤ подальші завоювання в Британії; ➤ відбито напади германських племен
161—180 рр.	<i>Марк Аврелій</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ «Філософ на троні»; ➤ війна на Дунаї, півночі Італії, в Єгипті; ➤ злагожене правління імператора та сенату
180—192 рр.	<i>Коммод</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Марнотратство; ➤ участь у гладіаторських боях; ➤ збільшення платні воїнам, спустошення скарбниці; ➤ виникнення заворушень, початок голоду

Володіння імперії охоплювали величезні простори в Європі, півночі Африки та Малій Азії. До Рима стікалися всі багатства провінцій. В основі економіки імперії було сільське господарство. Щоправда, у цей час більшість земель входили до складу латифундій — великих приватних земельних володінь. У них виробляли сільськогосподарську продукцію для продажу. Ремісники виготовляли найрізноманітніші вироби: від побутових речей до ювелірних прикрас. Мережа доріг і мостів з'єднувала провінції імперії зі столицею Римом. Ними, а також морськими шляхами транспортували товари.

Головною робочою силою в Римі були раби. Їх була величезна кількість — у I ст. н. е. у Римі було близько 60 млн рабів. Вони були безправними й вважалися власністю господарів. Усе інше населення імперії сплачувало різноманітні податки, які залежали від становища людини в суспільстві. Громадяни Рима мали менший податковий тиск, а провінціали — більший.

Багатство держави дозволяло імператорам споруджувати величні будівлі в Римі, забезпечувати допомогою нужденних, підтримувати розвиток культури і мистецтва.

Робота з візуальними джерелами

Наступники Октавіана Августа залишили після себе не найкращу пам'ять.
Діяльність імператорів I ст. н. е. пов'язана з викорінюванням залишків демократії та пануванням диктатури:

- народні збори втратили свою роль;
- заборонялися і спалювалися небажані для імператорів книги;
- поширення практики страт, які застосовувалися до відомих сенаторів, письменників, простих людей тощо; у Римі з'явилося багато донощиків;
- панування страху та мовчання;
- правління імператорів спиралося на жорстокість та свавілля.

Нерва

Траян

Проте в II ст. ситуація в Римі змінюється на краще:

- встановилися нормальні відносини між імператором та сенатом;
- припинилися страти та гоніння; люди із заслання поверталися на батьківщину;
- донощиків було покарано;
- держава досягла найбільших

Марк Аврелій

Антонін Пій

Узагальнення. Систематизація. Рефлексія.

ВИКОНАЙТЕ ЗАВДАННЯ

1. Відгадайте загадку.

Що восьмий взяв у другого, щоб стати таким, як сьомий?

(Як відомо, в липні 31 день. Місяць назвали на честь Цезаря. Після Юлія Імператор Октавіан Август теж захотів назвати місяць на свою честь, тому взяв наступний, восьмий місяць. Але в ньому було 30 днів, а не 31, що ображало самолюбство Августа. Тоді він вирішив «забрати» один день у лютому і «добавити» у восьмий місяць. Відтоді в липні та серпні по 31 дню, а в лютому — 28 (29).)

2. Доведіть або спростуйте твердження.

Середземне море перетворюється на внутрішнє море імперії.

Перегляньте відео: <https://youtu.be/5FU239Zy5ow?si=UGSMJNYZ05v3crCg>

Домашнє завдання:

- Прочитати §48 (1 пункт), опрацювати опорний конспект, занотувати таблицю правління імператорів.
- Повторити тему Військова справа греків.

Завдання надсилайте на освітню платформу Human або на ел. адресу
nataliarzaeva5@gmail.com

Бажаю успіхів у навчанні!